

paa Beskyttelsesystemet. Jeg tror saaledes, at dette System, saaledes som det i de senere Aar er blevet udført i forskjellige Lande, bærer Dødsspiren i sig, og at denne Spire nok vil udvikle sig, men jeg indrømmer: Finansministeren, at for Tiden gaar Bevægelsen endnu i den Retning, men jeg indrømmer ham ikke, at vi derfor ubetinget skulle følge med. Jeg vil, som sagt, ikke hævde nogen Doktrin, hvortæn i den ene eller den anden Retning, jeg hører ikke til dem, som sige: Beskyttelsen vil altid under enhver Form være et Onde, at man aldrig under nogenomhelst Omstændighed skulde gaa dertil; jeg kunde godt tænke mig det i et enkelt eller et Par Tilfælde; men saa vil jeg have bestemte, klare og uigjendrivelige Beviser for, at det er til egentlig Gavn for dette Lands Virksomhed, saaledes som det nu engang er, og vil ikke nøjes med, at man viser mig, at det er nødvendigt og gavnligt for en halv Snæs Tusinde Wienneiser. Jeg vil have, at det skal falde i Traad med hele den økonomiske Udvikling her i Landet, saaledes som den naturligt og sundt udvikler sig. Man vil sige: vi ville ikke have en Toldreform, der skader Noget — men hvis man vil lave Weggefage, saa maa man laa Weg i Stykker, det nytter ikke Andet. Jeg indrømmer naturligvis, at hvis man affatter disse aldeles urimelige høie Beskyttelses-Satser, som vi paa saa mange Punkter have, vil det skade de enkelte Fabrikanter, som have drevet deres Forretning op til et her for Landet unaturligt Omfang ved Hjælp netop af disse Beskyttelses-Satser — det vil skade dem og maaste deres Arbeidere med; men vi skade endnu mange, mange flere ved at holde Beskyttelsen af de almindelige Forbrugsartikler paa den Høide, de ere paa. Vi maa have en fornuftig Regulering deraf, som vel vil levne Beskyttelse for disse Erhverv, men som dog ikke gjør den større, end det nogenlunde kan forenes med de almindelige Principer, som vor Toldlovgivning ellers er bygget paa, og ikke lægger altfor store og alvorlige Hindringer i Veien for at leve nogenlunde billigt her i Landet, og det vil igjen sige, at producere nogenlunde billigt. Her kommer jeg tilbage til Udgangspunktet: den billige Produktion. Det er ogsaa en mægtig Strømning, der er gaaet igjennem hele Verden, ikke som det Andet, en Strømning, der til dels skyldes udenforliggende politiske Motiver, som f. Ex. den tydske Protektionisme, der jo som bekendt for en væsentlig Del skyldes det tydske Riges Trang til at faae flere Penge uafhængig af Entfeltkaternerne, og den nordamerikanske Protektionisme, der først fik rigtig Fart ved den finantzielle Nød

under Borgerkrigen, men derimod er Strømningen henimod den billige Produktion en naturlig Strømning, som bestandig vil arbejde sig frem, fordi det ligger i hele det moderne økonomiske Samfunds Ordning. Og paa de Punkter, hvor vi overhovedet kunne være med i den store Verdenkonkurrence, navnlig med Hensyn til Landbruget, maa vi se at producere vore Varer billigere, uden at laa af paa deres Godhed. Det er Betingelsen for at kunne følge med, særlig naar man i Nordamerika gaar over til et fornuftigt Toldsystem, hvorved man rydder en Del af de Hindringer af Veien, som man tidligere har paalagt sig selv for at kunne producere Landbrugsartikler til Export saa billigt, som de naturlige Betingelser iøvrigt tillade det. Hermed tror jeg at have paavist, hvilke almindelige Principer jeg tænker mig, der skulde lægges til Grund for Toldreformen, og jeg finder dem i det Hele og Store udtrykte i det ærede Medlems Forslag. Maaste jeg endnu blot maa nævne som Bevis for, at man ikke maa forse sig altfor meget paa den Syfte, som den store protektionistiske Strømning har stabt i vore Nabolande og andre Steder, at den Følelse af Tryghed, man har spaaet for det nationale Arbejde som Følge af det, slet ikke har villet indfinde sig. Det nye System blev i Tydskland stabt ovenpaa en økonomisk Krise; man sagde, at hele denne økonomiske Måtere for en væsentlig Del skyldtes Frihandelen; og saa fik man den stærkt protektionistiske Toldlov; men da saa igjen Krisesaarene kom, — disse Krisesaar, som ikke kunne undgaa under vore økonomiske Samfundsforhold, hvad enten man saa har den ene eller den anden Toldlov — da de kom i 1884, 1885, 1886, saae man, at under det nye System havde der udviklet sig Tilstande, som ikke i uheldige Virkninger for Befolkningen stod lynderlig tilbage for det forrige System. Man kunde i mange Tilfælde paavise, at selve det nye System havde været Marsagen dertil, idet man ved den stærke Anvendelse af det protektionistiske System frembragte en ufund Exportvirksomhed. Det er bekendt, at i de Lande, hvor man har den store Beskyttelse paa en Masse Artikler, kommer man til dette, at man exporterer ud over alle rimelige Grænser, at man sælger til Udlandet under Indkjøbspris, fordi man hjemme ved den stærke Beskyttelse kan faae saa meget Mere. Det ægger frem til en aldeles unaturlig Exportvirksomhed. Jeg hørte selv i 1879 Bismarck sige i den tydske Rigsdag: Under Beskyttelsesystemet producere vi ikke saaledes som efter Manchester-Theorierne for hele den vide Verden, men for det tydske Marked; det saar maaste et